

Høringsnotat: Opsamling på ideer og forslag til nationalparkplanen

Forslag til nationalparkplan 2027–2032, indsendt i høringsperioden oktober-december 2025.

I dette notat samler vi op på idéfasens forslag og sammenholder med planudkastet. Notatet indeholder tekst, der er udarbejdet med assistance fra kunstig intelligens (ChatGpt 6 – Thinking Pro) og efterfølgende kvalificeret af sekretariatet.

Formål. Notatet viser, hvor ideer og forslag kan genfindes i det fremsendte udkast til nationalparkplanen, og hvor de kun er dækket overordnet eller ikke konkret medtaget.

Sådan læses bemærkningerne. Indarbejdet betyder, at ønsket fremgår udtrykkeligt af planen. Delvist indarbejdet eller overordnet dækket betyder, at planen rummer dele af ønsket eller dets tema, men ikke alle konkrete elementer. Ikke konkret medtaget betyder, at forslaget ikke kan genfindes som en bestemt indsats i det fremsendte udkast; det er ikke i sig selv dokumentation for et fravalg, og hvor det er muligt har sekretariatet givet en begrundelse.

Væsentlige forhold

Generel bemærkning til forslag	Nationalparkplanen har generelt et overordnet strategisk sigte, der sætter retning for nationalparkens udvikling og målsætninger de næste 6 år. Inden for denne retning vil en lang række projekter kunne realiseres, hvis de rette forudsætninger er til stede se bl.a. s. 7 "Forudsætninger for at lykkes". Niveauerne for hvor detaljerede projektideer, der er optaget i planen er derfor afvejet i forhold til igangværende indsatser, forslagernes modenhed og realiserbarhed – herunder nationalparkfondens hjemmel. Nationalparkplanen er derfor ikke et udtømmende idekatalog, men muliggør dialog og samarbejder. På tilsvarende vis har sekretariatet heller ikke betragtet de fremsendte forslag fra kommunerne, naturstyrelsen, foreninger og lokale borgere, som bindende tilsagn, godkendelse eller finansiering.
Dialog og samarbejder	
Udvidelser og konkrete arealer	Der indarbejdes et foreløbigt interessekort for nationalparkens udvidelse. Der vil derfor i forbindelse med nationalparkens udvidelsesproces være behov for at kunne give Annisse Nord, Saltrup, Store Donsedam/Kirkelte og øvrige konkrete arealforslag et tydeligere svar på den videre proces og behandling af spørgsmålet om udvidelse. Se bl.a. nr. 3, 15–16, 19, 22, 24, 29–30 og 34.
Principielle naturønsker	Ønsker til ændret forvaltning i Tisvilde Hegn, hotspots/bufferzoner, flere stillezoner og 70 % strengt beskyttet natur ligger uden for nationalparkfondens hjemmelgrundlag. Planens generelle naturindsatser dækker derfor ikke alle disse konkrete forslag og der henvises til dette generelle forhold. Se nr. 8, 13, 15, 23 og 34.
Frivillighed	Frivillighedsmodellens organisering/ressourcer og monitorering af besøgstryk er ikke fuldt konkretiseret. Frivillighedsmodellen er beskrevet på et overordnet niveau og for nuværende kan sekretariatet ikke redegøre for dette yderligere. Det er dog et klart udviklingspotentiale i planen.
Lokale projekter og begrundelser	Stedbundne forslag om fx skilte, broer, trampestier, Julebækhus, transformatorårnet på Arrenæs og bassinbygningen ved Ågabet er meget konkrete ideer, som kræver videre projektudvikling, dialog med anden aktør eller fravalg med en faktisk begrundelse. Planens brede programmer er ikke i sig selv svar på, nationalparkens medvirken til realisering.
Monitorering	Monitorering af besøgstryk er et generelt forslag fra NST, som ikke er konkretiseret nærmere.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
1. Grundejerforeningen Arrenæs	
Grundejerforeningen for halvøen Arrenæs beskriver udfordringer med besøgendes adfærd i nationalparksområdet, herunder efterladt affald, støj og afspilning af musik, som generer både beboere og dyreliv. De anerkender nationalparkens nuværende kommunikation om hensyn til naturen, men vurderer, at der mangler tydelig kommunikation om hensyn til fastboende. Foreningen foreslår derfor at udvide kommunikationsstrategien til også at omfatte hensyn til lokalbefolkningen via materialer, digitale platforme og samarbejde. Foreningen ønsker desuden midler til tydelige informationsskilte ved de primære indgange til Arrenæs (Sonnerupvej og Auderødvej) – evt. en “port”-lignende markering – så besøgende klart kan se, at de træder ind i et nationalparksområde. Foreningen tilbyder at tage en koordinerende rolle og indgå i dialog med relevante myndigheder/aktører.	Hensyn til fastboende – indarbejdet. Planen udvider udtrykkeligt indsatsen for hensynsfuld færdsel til også at omfatte de mennesker, der bor i og omkring nationalparken (s. 68, “Hensynsfuld færdsel i naturen”). Ønsket om respekt for både natur og naboer er dermed tydeligt medtaget. Affald, musik og tidspunkter for støj er ikke udfoldet som konkrete adfærdsregler. På de offentlige arealer er det enten staten eller kommunerne, som regulerer offentlighedens adgang og adfærd. Nationalparken bidrager med oplysning om fx færdsel på arealer med græssende dyr eller god adfærd i naturen ved konkrete nationalparkinitiativer fx hængekøje ved Tibberuphus. Skilte og portmarkering – delvist indarbejdet. Nationalparktavler ved udvalgte vejstrækninger er medtaget på s. 71; fælles markører, lokale fortællinger og kort indgår på s. 77–79. Sonnerupvej og Auderødvej samt en konkret portløsning ved Arrenæs er ikke direkte angivet. Dialog og koordinering – delvist indarbejdet. Planen kommunikerer tydeligt frivillighed, fælles interesser og lokal opbakning som afgørende forudsætning for nationalparkplanens målopfyldelse s. 7.
2. Hillerød Kommune	
Hillerød Kommune peger på, at nationalparkplanen 2027–2032 bør styrke nationalparkens synlighed gennem mere formidling ved natur- og kultursites samt velkomstindgange til Parforcejagtlandskabet og Frederiksborg. Kommunen fremhæver naturdannelse for børn og unge som et vigtigt fokusområde.	Indgange og naturdannelse – indarbejdet. Parforcejagtlandskabets formidlingsfaciliteter ved Overdrevsvejen og Ottevejskorset er konkret medtaget (s. 53). Frederiksborg i Fadeburslængen er en af de fem indgange, der skal videreudvikles (s. 77). Børn og unges naturdannelse omsættes til Skoven i Skolen, Junior Ranger, Bliv Søforsker og mini-bioblitz i samarbejde med bl.a. naturskoler og kommunale naturfagskonsulenter (s. 75). Skovens brede historie – indarbejdet. “Skoven i forandring” (s. 18–19) og hovedprojektet “Skovens udviklingshistorie” (s. 63) omfatter både skovens naturhistorie og menneskers brug gennem bl.a. græsning, stævning, jagt og skovindustri. Fortællingen er således ikke begrænset til kongernes jagt. Natur, arealomlægning og finansiering – delvist indarbejdet. Koblingen til kommunernes omlægningsplaner, ådale og lavbund fremgår af s. 34–36 og 42. Ren Arresø og Pøle Å indgår i vandets veje (s. 27 og 42–45), men der er ikke derudover fastlagt konkrete projekter ved andre vandløb i kommunen. Der er ikke beskrevet en særskilt finansieringsmodel for udtagning alene til naturformål, da det vil afhænge af de tilgængelige tilskudsordninger eller evt. anden ekstern støtte.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Kommunen ønsker også en bredere fortælling om skovens historie – fra kongernes jagt til almindelige menneskers liv, skovindustri og nutidens rekreative og biodiversitetsmæssige rolle. Kommunen ser potentiale for sammenhæng med Grøn Trepert/arealomlægning (bl.a. Pøle Å, Æbelholt og Lyngby Å) med forventet bedre vandmiljø og levesteder. Kommunen efterlyser finansiering til naturudtagning og kobling til Grønt Danmarkskort. De ønsker sammenhængende stier og ruteformidling på tværs af kommuner. Endelig foreslår de pleje/formidling af stendiger og fortidsminder, fokus på “det stille friluftsliv” og øget involvering via lokale råd og unge.	Stier, stilhed og kulturspor – delvist indarbejdet. Tværkommunale stiforbindelser, formidling og hensyn til ryttere/cyklister indgår på s. 66 og 69. Stilleområder som planlægningsgreb er medtaget (s. 67), men en konkret kobling til kommuneplaner og planstrategier er ikke beskrevet. Pleje og formidling af kulturspor rummes på s. 14 og 52–57; stendiger nævnes på s. 36 som hidtidig indsats, ikke som et selvstændigt nyt projekt. Inddragelse af Grønt Råd og Klimaråd – ikke konkret medtaget. Planen kommunikerer tydeligt frivillighed, fælles interesser og lokal opbakning som afgørende forudsætning for nationalparkplanens målopfyldelse s. 7. Finansiering til naturudtagning – ikke konkret medtaget. Planen lægger sig ikke fast på konkret finansiering til foreslåede projekter og indsatser, da det forudsætter at projekterne har en tilstrækkelig modenhed og lodsejertilsagn, men den manglende konkretisering er ikke ensbetydende med et fravalg. Pleje af diger/fortidsminder – ikke konkret medtaget. Planen lægger sig ikke fast på et ambitionsniveau for denne brede indsats. Nationalparkpuljen og lodsejerprojekter for pleje af fortidsminder rummer mulighed for dette fokus. Det stille friluftsliv – indarbejdet. Synliggørelse af disse muligheder og udvikling af formidling, der understøtter denne type oplevelser indgår s. 67. Samtidig vil nationalparken have fokus på stilleområder som et planlægningsgreb, hvor der er behov for at beskytte oplevelsen af ro og friholde områderne for yderligere støj og forstyrrelse.
3. Fredensborg Kommune	
Fredensborg Kommune ønsker øget synlighed, sammenhæng og lokale “stemmer”. Kommunen foreslår mere formidling og skiltning ved indgange og steder som “Under Kronen” og Krogerup Højskole samt flere arrangementer (fx Bioblitz, Naturens Dag). Kommunen anbefaler, at nationalparken tager udgangspunkt i Grønt Danmarkskort, lavbundsarealer og vandløb som økologiske korridorer (bl.a. for odder).	Synlighed og arrangementer – indarbejdet. Under Kronen skal videreudvikles, og Krogerup nævnes som mulig ny trædesten (s. 77). Naturens Dag og bioblitz videreføres (s. 50 og 73). Krav om lokal fortælling, kort og inspiration til ture svarer til kommunens ønsker (s. 79); de konkrete tavler, fotos og arrangementslokaliteter er ikke fastlagt. Nivå Engfjords kultur- og landskabshistorie indgår i “De forsvundne fjorde” (s. 57). Udvidelse med Nivå Engfjord, Store Donsedam, vandløb, Grønt Danmarkskort – er indarbejdet. Nivå Engfjord nævnes udtrykkeligt som eksempel på udvidelse og funktionel sammenhæng uden for den nuværende afgrænsning (s. 34), og Nivå Engfjord som muligt fremtidigt ruteområde (s. 66). Der vil i det videre arbejde med udvidelse blive taget stilling til, om Store Donsedam kan indgå. Lavbund, ådale og Grøn Trepert prioriteres (s. 36 og 42). Endrup – er udeladt Kommunens anbefaling om ikke at arbejde videre med Endrup i forbindelse med udvidelse er efterkommet. Frivillighed og koordinering – delvist indarbejdet. Frivillighed og sammentænkning med kommunale omlægningsplaner er tydelige principper (s. 7 og 34–36). Rekreative stier – overordnet dækket af Danmarks Naturstier. Planen lægger sig ikke fast på konkret stiplanlægning, men den manglende konkretisering er ikke ensbetydende med et fravalg.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Kommunen beskriver to interesseområder (Endrup og Nivåen) og foreslår desuden St. Donsedam som muligt område. For Endrup anbefaler kommunen ikke at arbejde videre pga. manglende lodsejerinteresse i treparts-sammenhæng. For Nivå-området fremhæves Nivå Engfjord-projektet med mål om sammenhængende naturlandskab, biodiversitet, bedre hydrologi/vandmiljø, klima/klimatilpasning og friluftsliv. Kommunen fremhæver også store kulturhistoriske værdier i området og behov for bedre formidling. Kommunen betoner, at frivillighed for lodsejere er afgørende, og at udvidelse skal koordineres med kommunen og den igangværende lodsejerdialog. Kommunen foreslår sammentænkning med kommunens plan for rekreative stier, herunder Nordsjællandsruten, Usserød Å Stien og Langstrupstien, samt konkret opdatering af formidlingstavlerne i Under Kronen.	
4. Gribskov Kommune	
Gribskov Kommune ser en mulighed for at styrke natur, kulturarv og oplevelser. Kommunen peger på, at nationalparken kan være udfordret af manglende sammenhæng og kendskab, og ønsker derfor målrettet kommunikation og formidling. Kommunen fremhæver besøgscenteret ved Esrum Kloster og Møllegård (helhedsplan) samt mulige nye "indgange" via mobilitetshubs ved bl.a. stationer. Der ønskes flere sammenhængende stier og cykelruter – også handicapvenlige – med skiltning og digital formidling (apps/QR). Kommunen håber, at Søborg Sø bliver en del af nationalparken.	Esrum og lokale indgange – indarbejdet på projektniveau. Esrum Kloster & Møllegård er beskrevet som centralt besøgscenter med helhedsplan og projektkatalog (s. 71). Den decentrale indgangsstrategi og grøn mobilitet indgår på s. 71 og 77–79. De konkrete mobilitetshubs ved Gilleleje, Græsted og Dronningmølle station er ikke særskilt udpeget som projekter. Dronningmølle nævnes som en potentiel trædesten (s. 77). Søborg Sø – indarbejdet med forbehold. Planen angiver en forventning om, at Søborg Sø bliver en del af nationalparken i planperioden (s. 27). Ruter og tilgængelighed – delvist indarbejdet. Tilgængelige ruter og tværkommunale forbindelser er medtaget (s. 66 og 69), suppleret af digital turplanlægning (s. 96). Der gives ikke tilsagn om bestemte handicapruter eller en bestemt app., men tilgængelighed indgår. Samarbejde, børn og sprog – indarbejdet. Undervisningsforløb og samarbejde med naturskoler/kommuner er konkrete indsatser (s. 75). Partnernetværket skal udvikle oplevelser og produkter (s. 83), og kommunikationen skal gøres tilgængelig på dansk, engelsk og tysk (s. 80). Bioblitz og temadage videreføres (s. 73). Naturlegepladser, længere skoleophold og særlige klimaforandringsevents er ikke konkret beskrevet.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
De foreslår mere samarbejde med landbrug, foreninger, kulturinstitutioner og skoler om oplevelsespakker, undervisning og naturprojekter. Der peges på aktiviteter for familier/børn, flersproget formidling samt flere events om biodiversitet og klimaforandringer. Endelig nævnes naturgenopretning (vådområder, skovrejsning, arter), bæredygtig drift/CO₂-reduktion og klimavenlig transport og besøgsfaciliteter.	Natur og klimavenlig drift – delvist indarbejdet. Vådområder, arter, græsning og skovnatur indgår på s. 41–43, 47 og 50. Skovafsnittet fremhæver bl.a. naturlig tilgroning frem for plantning (s. 43), men fastlægger ikke konkrete skovrejsningsprojekter, da det vil forudsætte udvikling i samarbejde med lodsejere. Særskilte CO₂-reducerende driftsprojekter med lodsejere, cykeludlejning og elbilladestander er ikke medtaget.
5. LAG Gribskov-Halsnæs	
LAG Gribskov-Halsnæs fremsender kommentarer til idéoplægget for nationalparkplan 2027–2032. Der kvitteres positivt for fokus på “det stille friluftsliv”. LAG peger på, at “sammenhæng” også kan skabes tematisk gennem formidling (ikke kun fysisk/geografisk). De anbefaler, at en central besøgscenter-tankegang suppleres med mere decentral tilgang, fordi brugernes adgang ofte er lokal. Strategisk foreslås, at skridt mod en maritim nationalpark i Kattegat tænkes ind i planperioden. Som tilføjelse fremhæves Auderødlejren på fredede Arrenæs som et vigtigt muligt udvidelsesområde. De ønsker, at området “bringes tilbage til naturen” og ikke omdannes til feriecenter med mange ferielejligheder, da det vurderes at skade Arrenæs og hæmme naturorienteret vandreturisme. LAG foreslår desuden, at virtuelle hegn, med henvisning til NoFence, medtænkes og afprøves i forbindelse med græsning.	Stille friluftsliv og tematisk sammenhæng – indarbejdet. Stilhed er en selvstændig indsats (s. 67). Planens syv programmer samt Vandets Kraft og de tematiske ruter understøtter sammenhæng gennem fælles fortællinger, ikke kun geografiske forbindelser (s. 13, 53 og 66). Decentralitet – indarbejdet. Esrum fastholdes som centralt besøgscenter (s. 71), men suppleres af et netværk af eksisterende og nye lokale indgange og trædesten (s. 32–33 og 77–79). Dermed er ønsket om at supplere centralitet med lokale møder med nationalparken tydeligt afspejlet. Maritim nationalpark – ikke konkret medtaget. En maritim nationalpark i Kattegat ligger uden for nationalparkens virke. Virtuelle hegn – indarbejdet. Under »Sammenhængende græsningslandskaber« (på s. 41) beskriver planen, at nationalparken vil fortsætte dialogen med private lodsejere og afprøve relevante løsninger, eksempelvis virtuelle hegn. Auderødlejren – ikke konkret medtaget. Auderødlejren er allerede en del af nationalparken. Lejren er omfattet af et landsplandirektiv, som fastsætter regler for anvendelsen af Auderødlejren. Private investorer har ad flere omgange forsøgt at udvikle projekter, f.eks. ferieresorts el.lign., og kommunen har i kommuneplanen muliggjort en sådan udvikling, og nationalparkbestyrelsen har ikke hidtil aktivt ønsket at gå ind i sager, der går op imod kommuneplanlægningen.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
6. Industrimuseet Frederiks Værk	
Industrimuseet Frederiks Værk beskriver nationalparken som en central samarbejdspartner og peger på styrken i at kombinere natur- og kulturarvsformidling. De fremhæver Arsenalet som en fysisk indgang til nationalparken og erfaringer med fælles projekter om vandreture og børneaktiviteter. Museet ønsker at udvikle samarbejdet i landskabet omkring Arresø Kanal, som tydeligt viser et kulturhistorisk landskab og vandkraftens betydning for Danmarks første industriby. De vil styrke formidlingen i Arsenalet med innovative løsninger, så tilbud når flere end i den begrænsede åbningstid. De ønsker at synliggøre sammenhængen fra nationalparken gennem byen til krudtværket og de nationale industriminder, som i dag er for lidt kendte og delvist truede. Målet er helhedsorienteret formidling af kulturarv, vandkraft og kulturlandskab og øget synlighed for nationalparken.	Arresø Kanal som samlet natur- og kulturfortælling – indarbejdet. Høringssvarets hovedønske træder tydeligt frem i hovedprojektet "Arresø Kanal – fra sø til fjord" (s. 58). Her forbindes vandkraft, industrihistorie, natur, bevaring, ny viden og rekreative muligheder fra Arresø gennem Frederiksværk til Roskilde Fjord. Arsenalet, Krudtværket og forbindelser – indarbejdet. Arsenalet skal udvikles som tydelig indgang og udgangspunkt for ture. Krudtværksområdets anlæg indgår i bevaringsindsatsen, og samarbejde med Industrimuseet om nye udstillinger ved Krudtværksmuseet nævnes som langsigtet mulighed (s. 27). Wayfinding, arkæologiske undersøgelser og en igangsat restaureringsproces indgår som indikatorer (s. 58). Arsenalet omfattes også af indgangsstrategien (s. 77). Formidling uden for åbningstid – delvist indarbejdet. Programmet om trædesten lægger vægt på udendørs formidling og en kombination af fysiske, digitale og personlige formater (s. 32–33). Industriminder – delvist indarbejdet. Arbejdet med industrihistorien/industriminder indgår i hovedprojekt Arresø Kanal – fra sø til fjord (s.27). De konkrete løsninger og aftaler skal udvikles inden for projektet og planens finansieringsforudsætninger (s. 7 og 58).

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
7. Halsnæs Kommune	
Halsnæs Kommune fremsender byrådets forslag til natur, friluftsliv, kultur og lokale fødevarer. "Arrenæs for Alle" omfatter et sammenhængende græsningsområde på over 300 ha, færste, skovgræsning, artsrigt hø, løgfrøvandhuller, markfirbenskrab og redetræer til rovfugle. Kommunen ønsker formidling af Arresø's natur, miljøtilstand, historie og geologi, bl.a. skilte, film, undervisningssæt og grejbank. Under "Længe Leve Halvøen" foreslås stier, toiletter og drikkevand, naturforbindelser mellem Ullerup og Grønnesse Skov samt Ullerup Å og Sølager, MTB, kitesurfing ved Lynæs, rideruter og overnatningsmuligheder. En naturlegeplads med bæver, odder og isfugl foreslås ved Kappelhøj/Strandvejen. Kulturforslagene omfatter kanal- og industriformidling, Krudtværksmuseet og Svovl- og Salpeterladen, formidling ved Dronningholm Slotsruin samt kunst, performance og guidede ture under "Kultur uden mure". "Spis nationalparken" skal koble lokale råvarer og naturfortællinger gennem bl.a. kokke, sankning og produkter.	Arrenæs – delvist indarbejdet. Arrenæs indgår som muligt sammenhængende græsningslandskab med vandhuller og assisteret spredning af græslandsurter, uden at der fastsættes arealstørrelser, tages stilling til skovgræsning eller konkrete hegningsmetoder (s. 41); løgfrøindsatsen og indsats for markfirben er konkret medtaget (s. 47) og redetræer til fiskeørn/havørn er ikke fastlagt som leverancer. Arresøformidling og undervisning – indarbejdet i flere spor. Vandets veje og Ren Arresø kobler vandmiljø, natur og formidling (s. 24–27 og 42–45). Ågabet og kanalhistorien indgår i hovedprojektet på s. 58, og Bliv Søforsker omfatter Arresø (s. 75). Planen fastlægger ikke et samlet sæt af QR-film, undervisningskasser og grejbank specifikt for Arresø. Friluftsliv og forbindelser – delvist indarbejdet. Tilgængelighed, ruter for bl.a. ryttere, hestefaciliteter, forbedring af eksisterende faciliteter og nye forbindelser indgår (s. 66–69). De navngivne forbindelser Ullerup-Grønnesse og Ullerup Å-Sølager, Lynæs-kitesurfing, MTB-indsatsen og legepladsen ved Kappelhøj er ikke konkrete projekter. Toiletter, drikkevand og overnatning er ikke stedfæstet som foreslået. Kulturarv – overvejende indarbejdet. Arresø Kanal, Arsenalet, Krudtværksområdet, nye udstillinger og rekreative forbindelser er samlet i hovedprojektet på s. 58. Svovl- og Salpeterladen er ikke navngivet. Dronningholm er potentiel trædesten (s. 77), men de foreslåede panoramaer og "Kultur uden mure" med konkrete kunst-/performanceaktiviteter er ikke beskrevet. Spis nationalparken – indarbejdet som koncept. "Nationalparken som spisekammer" omfatter sanketur, fællesspisning, jord til bord og mærkning af lokale produkter (s. 80).

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
8. DOF Nordsjælland DOF Nordsjælland sender bidrag til idéoplægget til nationalparkplan 2027–2032 med afsæt i både idéoplægget og tidligere workshopforslag (april 2025). De gentager et forslag om et overordnet besøgscenter på Esrum Møllegård (natur- og oplevelsescenter “naturum”-inspireret) med bred introduktion til natur, landskab, geologi og kulturhistorie samt budskaber om at være “gæst i naturen”. De støtter intentionerne om mere sammenhængende natur og peger på muligheder i Grøn Trepert og lavbundsudtag i ådale, samt foreslår at kommunerne inddrager tilslutning til nationalparken i udpegningsprocesser. De anbefaler, at statens arealer ved Søborg Sø inddrages tidligt, så nationalparken kan bidrage til pleje (bl.a. engsnarre). De genfremsætter forslag om en fauna-korridor mellem Gribskov og Arresø (inkl. faunapassage ved vej mod Helsingø) og evt. vandresti, men uden at forstyrre fauna-korridoren. DOF roser fokus på stille friluftsliv og foreslår udvidede stillezoner baseret på følsomhedskortlægning. De ønsker også mere detaljeret “god gæst”-vejledning ved alle indgange og fortsat indsats ift. hunde i snor. Endelig foreslås flere fugletårne og scenarier for pleje/genopretning af yngleøer. Der foreslås en fugleplatform ved øvre Esrum Å, retvisende statslig arealsignatur for Knurrenborg Vang samt formidling af begrundelserne for skovrydning, græsning og indhegninger.	Besøgscenter og naturformidling – overvejende indarbejdet. Esrum Kloster & Møllegård er centralt besøgscenter med en helhedsplan (s. 71). Den integrerede natur-, kultur- og landskabsformidling understøttes af s. 32–33 og 77–79. Et “naturum” med den foreslåede placering i sydfløjen og bestemte udstillingsgreb er ikke fastlagt. Formidling af skovforandring og naturforvaltning er medtaget (s. 18–19, 43, 63 og 73). Sammenhæng og Søborg Sø – delvist indarbejdet. Grøn Trepert, lavbund og lodsejerdialog indgår på s. 34–36 og 42. Søborg Sø forventes at blive en del af nationalparken (s. 27), men tidlig optagelse, en kommunal procedure for at tilbyde tilslutning og en konkret plejeindsats for engsnarre er ikke beskrevet. Faunakorridor og faunapassage – ikke konkret medtaget. Den foreslåede forbindelse mellem Gribskov og Arresø ved Bendstrup/Alsønderup og en faunapassage ved Helsingøvej er ikke formuleret som projekt, men arealerne indgår som interesseområde for evt. styrket sammenhæng i nationalparken. Arbejdet med at skabe sammenhæng har en fremtrædende plads i planen (f.eks. s. 27). Stillezoner og god gæst – delvist indarbejdet. Stilleområder som planlægningsgreb og formidling af hensynsfuld færdsel er medtaget (s. 67–68). Planen udpeger ikke nye stillezoner, en samlet følsomhedskortlægning eller en særlig indsats for hunde i snor, da det helt overvejende er indsatser, der gennemføres i Naturstyrelsens regi. Forslaget om vejledning til besøgende kan indgå i den videre udvikling af nationalparkens indgange. Fugletårne, platforme og yngleøer – ikke konkretiseret. Forbedring af friluftsfaciliteter og fugleoplevelser rummes i (s. 66–67), men der er ikke taget konkret stilling til de foreslåede placeringer ved Arresø/Pøle Å, Esrum Å og Søborg, da det ville have forudsat forudgående aftaler med lodsejere. DOF indsendte forslag til yngleøer i engsøerne til sidste plan. Projektet blev forsøgt udviklet bl.a. i Holløse Bredning, men måtte opgives pga. uforholdsmæssigt høje omkostninger og yngleøer er derfor ikke medtaget som konkrete indsatser. Dertil kommer, at Søborg Sø aktuelt ikke indgår i nationalparken, ligesom Naturstyrelsen allerede har fokus på vedligeholdelse af øer i Gurre Sø. Knurrenborg Vang vil få statslig arealsignatur i den endelige plan.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
9. Marienlyst Slot Marienlyst Slot beskriver sig som en naturlig nordlig indgang til Nationalpark Kongernes Nordsjælland og et kulturhistorisk mødested, der forbinder by, slot, have, kyst og landskab. Oplægget foreslår, at nationalparkens udvikling i 2027–2037 arbejder mere eksplicit med trivsel, sundhed og fællesskab som tværgående perspektiver. Slottets historie, de historiske haver og den permanente udstilling Paradis til alle tider fremhæves som ramme for at inspirere besøgende til at bevæge sig ud i landskabet. Der peges på potentiale for guidede ture, fortællinger, fællesskaber om gå/løb/vandring samt aktiviteter for børn og familier. Marienlyst Slot er genåbnet i foråret 2026 efter restaurering. Slottet vil på sigt drives socialøkonomisk og arbejde med forløb for unge/voksne samt borgere ramt af stress/ensomhed, og fremhæver et stærkt frivilligfundament via “Marienlyst Slots Venner”.	Marienlyst som indgang – indarbejdet som potentiale. Marienlyst Slot nævnes blandt mulige nye indgange og trædesten (s. 77). Ønsket indgår derfor i den fælles indgangsstrategi. Have, kulturhistorie, trivsel og sundhed – indarbejdet. Afsnittet “Marienlyst Slotshave” beskriver havearkitektoniske elementer, biodiversitet, vand, udsigtskiler, formidling og rekreative muligheder. Aktiviteter med tilknytning til trivsel, sundhed og frivillig involvering nævnes eksplicit (s. 57). Fællesskaber og konkrete aktiviteter – delvist indarbejdet. Det generelle fællesskabsbaserede og inkluderende friluftsliv giver plads til samarbejder om ture og aktiviteter (s. 66–68). Der er ikke aftalt et program for gå-/løbefællesskaber, familieaktiviteter eller anvendelse af udstillingen “Paradis til alle tider”. Sundhedsperspektiv – ikke fuldt indarbejdet. Trivsel og sundhed er tydelige ved Marienlyst og understøttes andre steder, men er ikke opstillet som en selvstændig gennemgående sundhedsindsats.
10. Museum Helsingør Museum Helsingør foreslår, at kulturarven får en tydeligere stemme og position i nationalparkplanen 2027–32. Museet efterlyser en mere samlet fortælling om “det unikke Kongernes Nordsjælland” og hvorfor landskabet ser ud, som det gør. De ønsker større fokus på, hvordan især kirke- og kongemagt har formet natur og kultur gennem spor som klostre, borge/ruiner, slotte, skovdiger, jagtlandskab, egetræsplantninger til flåden og rester af kongeveje.	En samlet fortælling om Kongernes Nordsjælland – indarbejdet. Samspillet mellem natur, kulturarv og magt er gjort til et hovedgreb i visionen (s. 9–10) og programmet “Magtens landskab” (s. 14). Programmet forbinder kirkens og kongernes indflydelse med de spor, som kan opleves i landskabet. Kulturarv på tværs af kommuner – indarbejdet. “Middelalderens magt – en samlet fortælling” lægger op til fælles formidling, tematiske ruter og undervisning i samarbejde med institutionerne (s. 53). Planen beskriver desuden et kulturnetværk på tværs af kommunegrænser og faglige områder (s. 57). Vandets Kraft, skovhistorien og Gurre Slotsruin supplerer den samlede fortælling (s. 53, 57 og 63). Formidling ude og fælles identitet – indarbejdet. Trædesten, lokale fortællinger og fælles markører skal forbinde de forskellige indgange med oplevelser i landskabet (s. 32–33 og 77–79). Den visuelle identitet og digitale indgang understøtter dette (s. 96). Afgrænsning. Museets overordnede ønsker har en tydelig placering i planen. De enkelte eksempler som skovdiger, flådege og rester af kongeveje er dog ikke hver især omsat til navngivne projekter. En bestemt rute eller fortælling fra Esrum til Helsingør er heller ikke optaget i planen.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Museet fremhæver, at kultur og natur er uadskillelige, og at sporene findes, men kræver bedre og mere udfoldet formidling ude i landskabet. De peger på, at fortællinger i dag ofte ikke går på tværs af kommunegrænser, og at nationalparken har en særlig mulighed for at binde dem sammen (fx fra Esrum Kloster til Helsingør). Endelig efterlyses en tydeligere nationalparkidentitet og sammenhæng mellem nationalparkens porte.	
11. Foreningen Historiske Rideruter	
Foreningen Historiske Rideruter i Kongernes Nordsjælland ønsker at bidrage til nationalparkplanens spor om “Lyt til landskabet – De grønne forbindelser” ved at styrke ridning som en del af rutenet og formidling. De opfordrer til, at heste igen tænkes ind i samarbejdet med Danmarks Naturstier (i hvert fald hvor det er muligt). Foreningen tilbyder at indgå i arbejdsgrupper om nye forbindelser på tværs af landskabet og peger konkret på en gang-/cykel-/ridebro over Isterødvejen for at forbinde Store Dyrehave og Grønholt Hegn samt binde parforce- og jagtvejssystemer sammen. De skitserer en “grøn hovedåre” fra Hammermøllen/Teglstrup Hegn via flere hegn til Flynderupgaard/Krogerup ved Øresund. Derudover foreslår de en indsats for at støtte og rekruttere flere Bed & Breakfast/“Bed & Horse”-steder og at samle rute- og serviceinformation (ruter, seværdigheder, vand, toiletter, sheltere m.m.) i en fælles app.	Ridning og hestefaciliteter – indarbejdet i rutesporet. Tematiske ruter skal udvikles til vandrere, ryttere og cyklister, med hensyn til bl.a. tøjrebomme og vand til heste (s. 66). Det svarer til foreningens ønske om at lade ridning indgå i nationalparkens forbindelser og formidling. Ridning i Danmarks Naturstier – ikke afklaret. Hovedprojektet Danmarks Naturstier beskriver et netværk for oplevelser til fods og indikatorer for vandreruter (s. 69). Det udestår om Danmarks Naturstier vil rumme ridestier, og det er ikke et forhold, der kan afgøres af nationalparken. Den grønne hovedåre og Isterødvejen – delvist/ikke indarbejdet. Forbindelsen Hammermøllen-Flynderupgård er et konkret eksempel på en rute, der kan opgraderes (s. 69). Hele forløbet via Rørtang, Nyrup og Kelleris til Krogerup er ikke specificeret men under udvikling. Gang-/cykel-/ridebroen over Isterødvejen mellem Store Dyrehave og Grønholt Hegn er ikke specificeret som et projekt i planen. Bed & Horse og fælles app – kun overordnet dækket. Partnernetværk og turismesamarbejde kan rumme udvikling af overnatnings- og servicetilbud (s. 80 og 83), men der er ikke en målrettet rekruttering af Bed & Breakfast/Bed & Horse-steder. Den digitale indgang kan samle ruter og praktiske oplysninger (s. 96); en fælles app og fuld registrering af hesteservice er ikke besluttet.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
12. Ib Fagerlund	
Borger ønsker, at realiseringen af NNP Gribskov ledsages af et større fokus på guldsmedehabitater. Der peges på, at flere tidligere gode levesteder er forringet gennem år med tilgroning (bl.a. birk), faldende vandstand i moser/vådområder og øget skygning fra høje træer. Vurderer, at udfordringerne kan modvirkes relativt enkelt med målrettet indgriben og faglig indsigt. Der nævnes konkrete problemområder i Gribskov (bl.a. Toggerup Tørvemose, Nordre Sandskreds Mose, Bølgemose, Sandskredssøen/mose og Buresø i Bure Vang) med eksempler på udtørring, tilgroning og skygning. Flere guldsmedearter fremhæves som i tilbagegang eller forsvundet (fx stor kærguldsmed, lille kærguldsmed, siv-mosaikguldsmed, højmose-mosaikguldsmed). Understreger, at problemstillingen også er relevant andre steder i Kongernes Nordsjælland og bør håndteres via bedre forvaltningsplaner hos NST Nordsjælland i samarbejde med eksperter. Som start foreslås en arts- og udbredelsesoversigt (historisk/nuværende/fremadrettet) som grundlag for prioritering af indsatsområder.	Guldsmede og forbedring af levesteder – indarbejdet. Guldsmede er medtaget sammen med sommerfugle under indsatsen for sjældne arter (s. 47). Planen vil undersøge mulighederne for at forbedre levesteder i samarbejde med Naturstyrelsen, kommuner og private lodsejere. De konkrete arealforslag vil indgå i arbejdet med at udvikle projekter i samarbejde med Naturstyrelsen. Mere naturlig hydrologi og målrettede indsatser i skovene understøtter dette (s. 42–43). Registrering og fagligt grundlag – delvist indarbejdet. Registrering af guldsmede og andre udvalgte arter samt muligheden for et rådgivende ekspertnetværk indgår på (s. 50). Der er ikke fastlagt den foreslåede historiske/nutidige udbredelsesoversigt, en systematisk prioriteringsliste eller et bestemt overvågningsforløb, men det kan indgå i udviklingen af indsatsen for arterne.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
13. Nina Kjær Pedersen Borger foreslår en forvaltningsstrategi til nationalparkplanen med tydeligt fokus på bevaring af sjældne og truede arter. Der foreslås udpegning af særlige biodiversitets-/conservation-områder (“hot spots”) for rødlistede plantearter samt bufferzoner omkring og mellem disse for at øge egnede levesteder og forbedre spredning. Fremhæver, at urørt skov og naturlig succession ikke nødvendigvis understøtter alle sjældne arters habitatkrav, og nævner Tisvilde Hegn som eksempel, hvor løvtræspredning og ændret skovbund kan true arter knyttet til lysåben gran-/fyrreskov. Der foreslås et systematisk overvågningsprogram for sjældne/rødlistede arter under konvertering til urørt skov og i årene efter. For fauna foreslås planlægning af habitatkomplekser (leve- og ynglesteder) for truede arter samt bufferzoner, så arter kan sprede sig ved bestandsfremgang. Endelig spørges der til, om aktiv artsforvaltning kan få forrang i udvalgte kerneområder ift. generelle principper om urørt skov. .	Sjældne arters særlige krav – indarbejdet. ”Arter og deres levesteder” prioriterer sjældne og sårbare arter (s. 31). Skovindsatsen åbner udtrykkeligt for målrettet pleje af arter med særlige levestedskrav, herunder lysåbne elementer, naturlig hydrologi og tiltag, som sikrer truede arters overlevelse (s. 43). Der er i planforslaget fokuseret på løgfrø, guldsmede, eremit, sommerfugle, flagermus og markfirben, men dels vil andre arter blive begunstiget af indsatser for disse arter, ligesom andre arter kan komme på tale Hotspots, bufferzoner og habitatkomplekser - delvist indarbejdet. Større og mere sammenhængende natur er gennemgående i s. 28, 34–36 og 41–43. Artsindsatsen nævnt ovenfor vil tage udgangspunkt i eksisterende kendte forekomster af arterne. Planforslaget anerkender behovet for særlige indsatser eller målrettet drift af hensyn til bestemte arter. Overvågning under skovomlægning – delvist indarbejdet. Sjældne planter, artsregistrering og naturforvaltningsrelevant viden indgår på s. 50. Naturstyrelsen har ansvaret for overvågningen af udviklingen i urørt skov.
14. Cæcilia Nilsson Borger kvitterer positivt for idéoplæggets fokus på natur, kultur og friluftsliv og ønsker, at det i højere grad når “det enkelte menneske”. Der foreslås, at naturen også tænkes som forebyggelse og sundhed (naturrecepter, stille fællesskaber, korte ruter). Efterlyser gennemsigtighed via en offentlig projekttavle med valg/fravalg, begrundelser, økonomi og ansvar. Der foreslås en tydelig beskrivelse af, hvordan modsatrettede interesser håndteres (stilhed vs aktivitet, dyreliv vs adgang, hunde, ridning, MTB, jagt, turisme m.m.). Skolerne ønskes mere ud i landskabet gennem et fælles, tværkommunalt program og stærkere støtte til naturskoler.	Natur, trivsel og forbundethed – delvist indarbejdet. Planen forbinder natur, mennesker og fællesskaber i visionen og sammenhængsprogrammet (s. 9–10 og 34). Tilgængelighed, stille friluftsliv og fællesskab er konkrete indsatser (s. 66–68), og sundhed/trivsel nævnes ved Marienlyst (s. 57). Naturrecepter og et egentligt forebyggelsesprogram er ikke medtaget; begrebet forbundethed er heller ikke omsat til en særskilt model med tre dimensioner. Skolen ud i landskabet – indarbejdet. Skoven i Skolen og undervisningsforløb udviklet med kommunernes naturfagskonsulenter og naturskolerne er beskrevet (s. 75). Bliv Søforsker og mini-bioblitz supplerer dette. Der er dog ikke aftalt et samlet, forpligtende tværkommunalt skoleprogram eller en særlig driftsbevilling til naturskolerne. Tilgængelighed og interesseudsættninger – delvist indarbejdet. Planen vil forbedre adgang for forskellige målgrupper, synliggøre stille oplevelser og forebygge konflikter gennem adfærdsformidling (s. 66–68). Sansesensitivitet og neurodiversitet, et net af korte ruter/hvilepunkter samt en egentlig procedure for at afveje de nævnte interessekonflikter er ikke konkret beskrevet.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Foreslår at arbejde med “forbundethed” (økologisk, social og indre) samt at tilføje eksempler på “sådan ved vi, det virker”. Endelig ønskes et stærkere fokus på tilgængelighed for alle (stille ruter, hvilepunkter, enkel skiltning, korte oplevelser) og evt. en tydelig “Top 5” for 2027–2032.	Gennemsigthed og virkning – delvist indarbejdet. Projektinformation på hjemmesiden er medtaget (s. 96). Hovedprojekterne har mål og indikatorer, og der lægges op til baseline, årlig fremdriftsrapport og afsluttende evaluering (s. 92). Det er ikke det samme som en offentlig projekttavle med samtlige tilvalg, fravalg, begrundelser, økonomi og ansvar. Fremdriftsrapporten er beskrevet som målrettet bestyrelsen, rådet og relevante samarbejdspartnere. Top 5 – ikke indarbejdet i den foreslåede form. Planen prioriterer gennem syv programmer og et antal hovedprojekter, ikke en samlet Top 5 (s. 13 og 92). Planen er ikke en hindring for, at der i nationalparkfondens arbejds gange
15. Danmarks Vilde Natur	
Danmarks Vilde Natur ønsker, at eksisterende stillezoner opretholdes og håndhæves, og at der udpeges flere for at sikre ro til dyreliv og besøgende. DVN foreslår, at Annisse Nord/Teglværksgrunden sammen med området ved Ammendrup Å og Pibemølle udlægges som natur med henblik på at indgå i nationalparken (Pøleå-opland/Arresø), bl.a. pga. §3-natur, bæver/odder og landskabelige/kulturhistoriske værdier. De foreslår også, at Søborg Sø indgår som fremtidig del af nationalparken med fokus på ro for yngle- og trækfugle samt bæver og odder. For Tisvilde Hegn advarer DVN mod omfattende fældninger i forbindelse med urørt skov, som efter deres vurdering kan skade mosdække, myretuer og arter knyttet til rødgran/skovfyr. Endelig foreslår DVN en prioriteret indsats for flagermus (forvaltningsplan og gennemgang af statens ejendomme) samt fokus på bæver og odder i udvidelses-/indsatsområder.	Stillezoner – delvist indarbejdet. Stilleområder som planlægningsgreb og beskyttelse mod yderligere støj og forstyrrelse er medtaget (s. 67). Opretholdelse og håndhævelse af de navngivne zoner ved Solbjerg Engsø og Harager Hegn samt udpegning af nye zoner er ikke konkret fastlagt. Planens kompetenceramme er beskrevet på s. 90. Annis Nord og Søborg Sø – forskellig grad af konkretisering. Annisse Nord, Teglvrærksgrunden, Ammendrup Å og Pibemølle er aktuelt udenfor nationalparken og er konkrete lokaliteter, som ikke er særskilt fremhævet i det kommende arbejde med sammenhænge og udvidelse, men er gode eksempler på områder, som passer til de generelle prioriteter for ådale og lavbund (s. 34–37 og 42). Søborg Sø forventes at blive en del af nationalparken (s. 27), men der er ikke grundlag for at indskrive indsatser i planforslaget om særlig forvaltning af området, der varetages af Naturstyrelsen. Tisvilde Hegn – ønsket om fældningsstop er ikke medtaget. Graden af fældninger m.v. i statsskovene er fastlagt i Naturstyrelsens forvaltningsplaner, som nationalparkplanen ikke kan tilsidesætte. Nationalparkplanen lægger op til at samarbejde med Naturstyrelsen om formidling af urørt skov og naturnationalparker samt målrettede artsindsatser (s. 18–19 og 43). Flagermus, odder og bæver – delvist indarbejdet. Der lægges i planforslaget op til indsatser for flagermus, men der er ikke taget stilling til, om det giver mening at udarbejde en forvaltningsplan, der alene omfatter nationalparken og om der skal være fokus på statens bygninger. Odderregistrering og spredningsbarrierer er medtaget (s. 50); bæver indgår i formidling (s. 73), men de to arter er ikke fastsat som selvstændige kriterier for valg af nye arealer.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
16. Ronja Pedersen	
En gruppe lodsejere ønsker at skabe mere sammenhængende natur i Annisse Nord. Det handler konkret om jorde ved Pøle Å omkring teglværket, hvor der allerede er kendte arter som fx bæver og isfugl. Lodsejerne ønsker at skabe en naturforbindelse mellem Høbjerg Hegn og Solbjerg Engsø. De oplyser, at arealerne ligger inden for nationalparkens interesseområde og anmoder om en videre dialog med nationalparksekretariatet.	Lodsejersamarbejde og naturforbindelse – indarbejdet som ramme. Planen vil fortsætte dialogen med interesserede lodsejere, inddrage relevante naboarealer og prioritere ådale og lavbund, der styrker sammenhængen (s. 34–36). Større naturprojekter med vand og sammenhængende græsning understøtter ønsket (s. 41–42). Den konkrete forbindelse – ikke fastlagt og arealerne er aktuelt ikke en del af nationalparken. Annisse Nord/Teglværksgrunden og forbindelsen Høbjerg Hegn-Solbjerg Engsø er ikke særskilt nævnt i planen, men indgår i interesseområder for udvidelse. Der er ikke grundlag for i planforslaget at fastsætte rammer for projekter i konkrete områder, der i dag ikke indgår i nationalparken.
17. DGI Nordsjælland	
Ser næste planperiode som et “nyt kapitel”, hvor erfaringer, relationer og fysiske investeringer kan omsættes til en mere langsigtet retning. DGI anerkender arbejdet siden 2020 med indgange, tematiske ruter, tilgængelighed og samarbejder, men ønsker, at planperioden i højere grad bruger bevægelse, friluftsliv og foreningsfællesskaber som strategiske løftestænger for naturbeskyttelse, trivsel og lokalt engagement. De anbefaler, at synlighed skabes gennem samarbejder i hverdagen, brobygning til sårbare målgrupper og et stærkt fokus på børn og unge. For sammenhæng foreslås tværkommunale rutenet og foreningsnære støttepunkter i naturen (fx stationsnære pavilloner/trailcentre) samt tematiske events fra signaturbegivenheder til mikroevents. Under “stemmer” foreslås tidlig og systematisk inddragelse af foreninger/brugere, nationalparken som neutral mødeplads og fokus på “naturens stemme” via naturdannelse og ansvarlig adfærd. DGI tilbyder dialog og samskabelse om konkrete initiativer.	Fællesskaber, naturansvar og synlighed – indarbejdet. DGI og Friluftsrådet nævnes direkte som samarbejdspartnere om fællesskabsbaseret friluftsliv. Aktiviteter og mødesteder skal både styrke deltagelse og give tilbage til naturen gennem pleje og genopretning (s. 68). Det er et tydeligt svar på DGI's ønske om at forbinde bevægelse, lokalt engagement og naturbeskyttelse. Børn, unge og inklusion – indarbejdet, men ikke alle virkemidler. Junior Ranger beskrives som en platform for unge aktive, frivillige, instruktører, ledere og aktivitetsværter i samarbejde med bl.a. DGI (s. 75). Tilgængeligt friluftsliv og målgruppertilpassede ruter er medtaget (s. 66). Der er ikke konkrete aftaler om fritidspas, patientforeninger, rehabiliteringsforløb eller brobygning i områder med lav foreningsdeltagelse. Ruter, mødesteder og events – delvist indarbejdet. Tværkommunale ruter, grøn mobilitet og lokale trædesten indgår (s. 66, 69, 71 og 77). Vandrelaterede oplevelser indgår i Vandets veje (s. 24–27). Stationspavilloner, trailcentre, “I majestætens fodspor”, popup-yoga og en fælles badedag ved Store Gribbsø er ikke konkrete projekter. Tidlig inddragelse – overordnet dækket. Partnerskaber, lokale fællesskaber, netværk og nationalparkdag er medtaget (s. 80–83 og 93). Der er ikke fastlagt en systematisk model for tidlig brugerinddragelse ved alle større landskabsændringer eller ændringer i naturnationalparkerne. Nationalparkens rolle som neutral mødeplads er heller ikke operationaliseret.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Der forelås desuden unge instruktører/aktivitetsværter inspireret af Junior Rangers, brobygning via fritidspas-ordninger, regenerative naturaktiviteter og nye samspil mellem organiserede og selvorganiserede fællesskaber.	
18. Friluftsrådet Nordsjælland	
Bakker op om pejlemærkerne synlighed, sammenhæng og stemmer. De ønsker, at friluftsliv tænkes som et integreret virkemiddel, der samtidig understøtter naturbeskyttelse, formidling og lokal forankring. Der lægges vægt på inkluderende og tilgængeligt friluftsliv, forankring i fællesskaber/foreningsliv og en tydelig balance mellem benyttelse og beskyttelse. De foreslår flere og tydeligere indgange samt lokale mini-hubs som overgangszoner mellem hverdag og nationalpark. For sammenhæng peges bl.a. på tematiserede ruter, multifunktionelle faciliteter og vand som sammenbindende friluftssressource koblet til vandmiljøforbedringer. For "stemmer" anbefales tidlig og reel brugerinddragelse, strukturerede dialogformater samt en strategisk frivilligmodel. Bilaget opstiller konkrete idéer med målsætninger og indikatorer (fx 8–12 mini-hubs og 5–7 temaruter).	Idé 1–2: indgange og samlende fortælling – overvejende indarbejdet. Grøn mobilitet, fælles lokal/national formidling, markører og netværket af trædesten svarer til intentionen (s. 32–33, 71 og 77–79). Hovedprojektet vil videreudvikle fem eksisterende indgange og et ikke talfastsat antal nye trædesten. Målet om 8–12 mini-hubs er ikke medtaget. Flere af de foreslåede målinger af kendskab, ophold og genbesøg beskrives på s. 77. Idé 3: temaruter – indarbejdet med andre mål. Tematiske ruter og Danmarks Naturstier er beskrevet (s. 66 og 69). Planen fastsætter 1–2 nye forbindelser, opgradering af 3–5 vandreruter og 1–2 forbindelser på tværs af kommunegrænser. Idé 4–5: faciliteter og vand – delvist indarbejdet. Forbedring af eksisterende faciliteter prioriteres frem for mange nye (s. 67). Vandets veje, Esrum Å og Arresø Kanal kobler naturgenopretning med oplevelser og formidling (s. 24–27, 51 og 58). Et generelt krav om multifunktionalitet samt bilagets indikatorer for brugerbredde, tilfredshed og antal nye vandadgange er ikke fastlagt. Idé 6–7: medskabelse og frivilligmodel – delvist indarbejdet. Lokale samarbejder, formidlernetværk og en venneforening er medtaget (s. 68, 77, 80–83 og 93). Planen beskriver ikke samlet frivilligroller, kompetenceudvikling, bemandet understøttelse eller indikatorer for fastholdelse og antal frivillige. Idé 8: give tilbage til naturen – indarbejdet. Naturpleje, genopretningsindsatser og ansvarlig brug indgår direkte i "Friluftsliv og fællesskab" (s. 68); regenerativ turisme/friluftsliv indgår i partnernetværket (s. 83). Bilagets særlige aktivitets- og effektindikatorer er ikke indarbejdet for nuværende.
19. Grundejerforeningen Tvingsbakken	
Grundejerforeningen Tvingsbakken i Annisse Nord foreslår, at området fra Højbjerg Hegn, den gamle teglværksgrund ved Annisse Nord, området omkring Ammendrup Å og Pibe Mølle udlægges som natur og indgår som et større sammenhængende naturområde i tilknytning til Arresø (Pøleå-opland) med henblik på at indgå i nationalparken.	Mere sammenhængende natur – indarbejdet som overordnet retning. Prioritering af ådale, lavbund og arealer med natur-, landskabs- og kulturpotentiale er tydelig i s. 34–36. Naturforbindelser og større vand-/græsningsprojekter indgår på s. 41–42. Det svarer til begrundelsen for foreningens forslag. Højbjerg, teglværket, Ammendrup Å og Pibe Mølle – ikke konkret medtaget. Se i øvrigt bemærkninger ovenfor til Danmarks Vilde Natur og Ronja Petersen.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Foreningen henviser til registreret §3-natur og bilag IV-arter (bl.a. dokumenteret i miljøvurdering til Kommuneplan for Gribskov Kommune). De oplyser, at området ved det gamle teglværk er leve- og ynglested for bæver, og at odder er observeret flere gange. Området er desuden udpeget som vigtigt kultur- og istidslandskab. Foreningen fremhæver stor lokal opbakning, herunder fra de 54 parceller på Tvingsbakken, og tilbyder at bidrage med yderligere belysning og dialog.	
20. Nordsjællands Naturskole	
Hovedbudskab om, at den største trussel mod vild natur er fragmentering. Med afsæt i professor Bent Muus' principper foreslås et skifte fra fokus på isolerede naturarealer til et sammenhængende netværk af "natur-øer" forbundet af spredningskorridorer. Høringssvaret anbefaler udpegning af primære faunakorridorer på tværs af kommunegrænser – særligt i lavtliggende ådale og omkring Arresø – samt etablering af "trædesten" (små naturpletter af høj kvalitet) i landbrugslandskabet. Der peges på våde korridorer og lavbundsudtag som oplagt virkemiddel i tråd med nationale aftaler (Grønt Danmarkskort/Grøn Arealfond). Endelig fremhæves behovet for tydeligere koordination mellem de fem kommuner, hvor nationalparken foreslås som katalysator for koordinering og målretning af midler.	Funktionel sammenhæng – indarbejdet. Planen beskriver udtrykkeligt sammenhæng som mere end streger på et kort og vil arbejde med naturens forbindelser både inden for og omkring nationalparken (s. 34–36). Større græsningslandskaber, små naturtyper som trædesten, mere vand og blødere skovbryn konkretiserer dele af denne tilgang (s. 41–43). Primære faunakorridorer – ikke udpeget. Ådale og lavbund er prioriteret i forhold til udvidelse af nationalparken, men der er ikke grundlag for i planen at fastlægge konkrete indsatser med større faunakorridorer for arealer, der ikke aktuelt indgår i nationalparken. Koordinering og finansiering – delvist indarbejdet. Sammentænkning med kommunernes Grøn Trepert-planer og samarbejde med lodsejere fremgår af s. 36 og 42. Der er ikke fastlagt en særskilt struktur for fælles naturplanlægning mellem de fem kommuner eller en målrettet finansierings-/jordopkøbsstrategi for de forbindende arealer, men nationalparkplanen lægger op til samarbejde på tværs. Jordopkøb er ikke en generel strategi for nationalparken, da det ikke vurderes muligt at opnå midler til opkøb i det omfang, som høringssvaret lægger op til. Nationalparkplanen fokuserer på samarbejde med lodsejere og andre fonde.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
21. Niels Hald	
Foreslår, at nationalparkplanen lægger større vægt på samarbejde med frivillige kræfter, med inspiration fra Nationalpark Mols Bjerge og Thy, hvor frivillige udfører praktiske opgaver og fungerer som ambassadører. I Kongernes Nordsjælland fremhæves behovet for lokale ambassadører, fordi nationalparkens geografiske afgrænsning opleves utydelig; der nævnes fx Kelleris-kilen og Humlebæk, hvor kendskabet til nationalparken kan være lavt. Peger på oplagte koblinger til Esum Kloster, fx guidede weekendture for børnefamilier i sommerhalvåret. Det understreges, at frivillige kræver lønnet understøttelse og opstartressourcer, og at man kan begynde med få opgaver og udvide. På vegne af de samarbejdende folkeuniversiteter er der fortsat stor interesse for samarbejde som fx "Vandets Kraft" og den planlagte Forsknings- og Vidensdag, med flere fælles temaforløb fordelt i Nordsjælland. På vegne af Danmarks Naturfredningsforening (Fredensborg) formidlingsgruppe er der interesse i udvidet samarbejde, bl.a. erfaringer fra fælles arrangement og Naturens Dag på Krogerup, og peger på relevans ved evt. udvidelse mod Nivå Bugt.	Frivillige og lokale ambassadører – delvist indarbejdet. Frivillige indgår i artsregistrering, formidling, fællesskabsaktiviteter og formidlernetværk (s. 50, 68, 73 og 77). Planen beskriver desuden en venneforening og udvikling af en model for gevinst og anerkendelse af de frivilliges indsats (s. 93). Et egentligt korps af lokale ambassadører i fx Kelleris/Humlebæk er ikke konkret etableret i planen. Lønnet understøttelse og opstart – ikke konkretiseret. Planen har generelle ressourceforudsætninger (s. 7), men angiver ikke bemanning, opstartsmidler, opgaver eller en trinvis opbygning af frivilligarbejdet. Esum og guidede familieture – overordnet dækket. Besøgscentret, guidede ture og naturens mødesteder rummer intentionen (s. 71, 73 og 75). Der er ikke fastlagt en særlig ordning med frivillige weekendguider i sommerhalvåret ved Esum Kloster. Folkeuniversiteter og lokal formidling – indarbejdet. En årlig forsknings- og vidensdag i samarbejde med folkeuniversiteterne er konkret medtaget (s. 73). Vandets Kraft fastholdes som kulturhistorisk spor (s. 53); Naturens Dag og lokale formidlingssamarbejder fortsætter (s. 73 og 77). Flere navngivne foredragsserier på tværs af området og en særlig aftale med DN Fredensborg er ikke fastlagt.
22. Saltrup Bylaug	
Ønsker at bidrage til en geografisk mere sammenhængende nationalpark. Saltrup landsby ligger lige midt i det interesseområde, der forbinder Grib skov og Søborg sø. Det vil derfor være oplagt, at Saltrup landsby og omegn bliver en del af Nationalparken.	Ønsket om tilslutning – indarbejdet som mulighed i forbindelse med udvidelsen. Planen inviterer lodsejere og naboer til at bidrage til bedre sammenhæng og åbner for dialog om nye arealer (s. 34–36). Søborg Sø forventes at blive en del af nationalparken (s. 27), og Saltrup landsby og omegn indgår som interesseområde, og processen må vise, om de i fremtiden kan indgå.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Ønsker oplyst, hvorledes dette kan lade sig gøre, og hvad det vil indebære for beboere og lodsejere i Saltrup landsby og omegn.	Proces og betydning for lodsejere – overordnet besvaret. Planen fremhæver frivillighed, at status som nationalpark ikke i sig selv tilføjer nye restriktioner, og at konkrete projekter kan indebære aftaler. Dette svarer til en væsentlig del af bylaugets spørgsmål, men beskriver ikke en fuld ansøgnings- og beslutningsprocedure eller tidsplan for Saltrup, hvilket derfor skal håndteres i forbindelse med selvstændig proces for udvidelsen. Sekretariatet har deltaget i dialog på møde med Saltrup Bylaug.
23. Helle Dyrting og Charlotte Bering	
Foreslår, at Tisvilde Hegn gøres til “Urørt Urørt Skov” og dermed behandles som strengt beskyttet natur. De fremhæver Tisvilde Hegn som Natura 2000-område og som et af Danmarks mest artsrige områder med mange rødlistede arter. Borgerne udtrykker stor bekymring for Naturstyrelsens plan “forberedelse til urørt skov”, som indebærer omfattende træudtag og fældninger fra starten af 2026, samt etablering af mange kørespor. Afsenderne vurderer, at dette vil skade skovbund, mosdække og myretuer og medføre støj, forurening og stress for dyr og fugle over flere år. De opfordrer derfor til straks-pause og efterfølgende aflysning af fældningerne, med forventning om positive effekter for bl.a. sortspætte, natravn, insekter og planter. De anfører desuden, at de forventer risiko for konflikt med Natura 2000-bestemmelser og FSC-krav, hvis planerne gennemføres.	Straks-pause og aflysning af fældninger – ikke indarbejdet. Fældninger og anden forvaltning på de statsejede arealer fastlægges i Naturstyrelsens forvaltningsplaner og ikke i nationalparkplanen. Hensynet til sjældne arter – indarbejdet på generelt niveau. Arter med særlige levestedskrav, truede arters overlevelse og registrering af sjældne planter og dyr indgår (s. 31, 43, 47 og 50), men der er ikke en konkret vurdering af de anførte virkninger for mosdække, myretuer, sortspætte, natravn og knærod i Tisvilde Hegn, som henhører under Naturstyrelsen.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
24. DN Fredensborg	
DN Fredensborg giver input til idéoplægget med fokus på udvikling i Fredensborg Kommune og understreger, at nationalparken hviler på både et kulturelt og et naturbaseret ben. De foreslår at løfte fortællingen om tidlig industrialisering og militær produktion ved at indtænke Store Donsedam og Donsekrudtværk (Tokkekøb Hegn) i nationalparkens samlede kulturspor. DN peger samtidig på Store Donsedam som vigtig naturlokalitet og foreslår at undersøge, om naturindholdet i Kirkelte-fredningen kan øges, så Tokkekøb Hegn og Store Dyrehave i højere grad bliver et sammenhængende naturområde. De ønsker også, at større dele af landarealerne i Esrum Sø-fredningen inddrages i nationalparken. Der peges på odder som fokusart og behov for vandløbspleje og restaurering i hele nationalparken for at understøtte en stabil bestand. Endelig fremhæves Grøn Trepert som mulighed for at få omlagte landbrugsarealer ind i nationalparken, herunder Nivå Ådal og Langstrup i Fredensborg Kommune.	Industrikultur, vand og magt – indarbejdet som tema. Magtens landskab, Vandets veje og Vandets Kraft forbinder naturen med kirke, kongemagt, produktion og industri (s. 14, 24–27 og 53). Store Donsedam og Donsekrudtværk i Tokkekøb Hegn er imidlertid ikke navngivet. En tematisk parallel til Arresø Kanal er ikke en konkret indarbejdelse af Donsekrudtværket. Kirkelte, Tokkekøb og Esrum Sø-fredningen – ikke konkretiseret. Bedre naturforbindelser mellem skove og omgivende arealer er prioriteret (s. 34–36 og 43). De nævnte arealer ligger i dag udenfor nationalparken, og der er allerede af den grund ikke projekter for øget naturindhold i Kirkelte-fredningen eller optagelse af de foreslåede landarealer omkring Esrum Sø. Visse af arealerne indgår i interesseområder for udvidelse. Odder og vandløbsnatur – indarbejdet, men uden fuldt restaureringsprogram. Planen vil registrere odder og kvalificere arbejdet med spredningsbarrierer (s. 50). Vandløb og ådale prioriteres (s. 42), men der er ikke fastlagt en samlet vandløbspleje- og restaureringsindsats specifikt af hensyn til odder. Nivå Ådal, Langstrup og Grøn Trepert – delvist indarbejdet. Nivå er navngivet i programmet for sammenhæng (s. 34), og Nivå Engfjord indgår i kulturfortælling og ruteudvikling (s. 57 og 66). Sammentænkning med Grøn Trepert er medtaget (s. 36). Tiden vil vise, om lodsejerne i Nivå Engfjord ønsker at indgå i nationalparken.
25. Helsingør Kommune	
Helsingør Kommune giver input til nationalparkplan 2027–2032 med fokus på naturpleje, sammenhæng, friluftsliv, kulturarv og lokal udvikling. Kommunen efterlyser helhedsanalyser og konkrete projektforslag for pleje af tørvemoser og hængesække (bl.a. vandstand og næringsstofpåvirkning).	Tørvemoser, mosaikker og elleskov – delvist indarbejdet. Vandindsatsen omfatter tørvemoser, men ikke en samlet undersøgelse af de nævnte mosers vandstand og næringsstofpåvirkning (s. 42). Mosaiklandskaber og større græsningslandskaber er tydeligt medtaget (s. 28 og 41). Stævning af elleskov nævnes udtrykkeligt som relevant for biodiversitet og kulturformidling (s. 43), men forsøgslokaliteter og en sammenligning med urørt skov er ikke fastlagt.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Kommunen foreslår at udvide naturfokus fra overdrev alene til mosaiklandskaber (eng-kær-overdrev) og helhedsplaner for større græsningsenheder, bl.a. i lyset af Grøn Trepert. For ellesumpskove foreslås forsøg med (gen)optagelse af stævningsdrift vs. urørt skov, kombineret med formidling. Kommunen bakker op om grønne forbindelser og ønsker signaturruter for vandring/cykling, evt. opgradering af rute 47 (Nordkyststien). Der ønskes en større indsats for stedbunden kulturarv (fx Hammermøllen, Gurre, Den gamle Kongevej, Marienlyst). Kommunen efterlyser højere informationsniveau ved ankomstområder, zonerig ift. erhverv/prøvehandlinger/events samt videreudvikling af indgange (bl.a. Flynderupgård) og forbindelser mellem mødesteder (Nyruphus–Flynderupgård og Marienlyst–Sommariva–kysten). Der peges desuden på mulighed for udvikling af legeplads og workshops på Flynderupgård samt videreførelse af Artist in Residence-samarbejdet med Rune Fjord, eventuelt på tværs af kommuner og indgange.	Ruter og stedbunden kulturarv – overvejende indarbejdet. Tematiske ruter og opgradering af forbindelsen Hammermøllen-Flynderupgård er medtaget (s. 66 og 69). Gurre Slotsruin og Marienlyst Slotshave har egne indsatser (s. 57), og Vandets Kraft samt indgangsstrategien understøtter Hammermøllen (s. 53 og 77). Rute 47/Nordkyststien og Den gamle Kongevej i Nyrup Hegn er ikke navngivne projekter, men planen kommunikerer tydeligt frivillighed, fælles interesser og lokal opbakning som afgørende forudsætning for nationalparkplanens målopfyldelse s. 7. Indgange og lokale forbindelser – delvist indarbejdet. Flynderupgård skal videreudvikles, og fælles information, lokale kort og ruter er beskrevet (s. 77–79). Legeplads, de konkrete workshops og Rune Fjord-samarbejdet er ikke optaget som projekter, men udviklingsaktiviteter pågår. Forbindelserne Nyruphus-Flynderupgård og Marienlyst-Sommariva-kysten er heller ikke konkret angivet; generel ruteudvikling er ikke en beslutning om disse forløb. Zonering og erhvervsinteresser – ikke konkret besvaret. Stilleområder og hensyn til sårbar natur indgår (s. 67–68), men planen opstiller ikke den foreslåede zonering.
26. Dronningmølle Borgerforening	
Borgerforeningen beskriver områdets udvikling fra industriby til ferie- og sommerby, samt de nuværende adgangsforhold ved de to p-pladser og toiletbygninger. De peger på, at eksisterende handicapadgang til stranden er utilstrækkelig (bl.a. pga. sandfygning og skrænten langs kysten). På den baggrund foreslås reetablering af en handicapvenlig badebro, der rækker langt nok ud til at kunne besejles. Derudover peges på en mulig "vandvej" (færgefart) som ny indgang og som forbindelse mellem dele af nationalparken.	Dronningmølle som trædesten – indarbejdet som mulighed. Dronningmølle nævnes blandt steder med potentiale som nye indgange/trædesten (s. 77). Der er ikke beskrevet en bestemt placering eller en konkret adgang fra vandet. Tilgængelig badebro – ikke konkret medtaget. Planen prioriterer tilgængelige naturoplevelser og forbedring af eksisterende faciliteter (s. 66–67), men en badebro ved Dronningmølle med handicapadgang og mulighed for anløb er ikke et projekt. Færge/vandvej – ikke medtaget. Vandets veje er et natur-, kultur- og formidlingsprogram (s. 24–27), ikke et forslag om færgedrift. Der er ingen konkret færgeforbindelse, operatør, anløbssteder eller finansiering i planudkastet, der fremmer forslaget.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
27. Frederik Waneck Borello	
Borger foreslår, at Nationalpark Kongernes Nordsjælland arbejder strategisk med "det naturlige mørke" som en styrke for biodiversitet og som grundlag for aktiviteter/oplevelser. Han peger på, at lysforurening er et undervurderet problem og beskriver, hvordan kunstigt lys kan påvirke planter, dyr og mennesker, bl.a. via ændrede døgn- og årscyklusser. Han foreslår tre spor: (1) Synlighed gennem "mørke" vandringer/events og evt. Dark Sky-inspireret satsning (bl.a. ved Tisvilde Hegn), (2) Sammenhæng gennem et projekt med målere til overvågning af lysforurening på strategiske steder og brug af data i fremtidig indsats, og (3) Stemmer gennem lokal oplysning, vejledning og arrangementer om lysforurening og hensyn i belysning. Det vedlagte EU-manifest omtaler behovet for at anerkende lys som miljøbelastning og styrke monitorering og indsats på EU-niveau.	Det naturlige mørke – ikke indarbejdet som strategisk indsats. Lysforurening, bevaring af naturligt mørke eller Dark Sky er ikke detaljeret beskrevet som et selvstændigt tema eller projekt i planen. Henvisninger til stilleområder, det stille friluftsliv og sårbar natur eller flagermus arbejder i denne retning. Det naturlige mørke og Dark Sky Nordsjælland vil med tiden kunne indgå som et selvstændigt udviklingsspor under Arter og deres Levesteder eller under Trædesten til natur og kulturoplevelser og ikke udtryk for et fravalg. Spor 1: mørkeoplevelser – kun en mulig tematisk berøring. Planen vil støtte Naturens Dag og fx Nat i Naturen-arrangementer (s. 73), men fastlægger ikke sæsonbestemte mørkevandringer, astronomiske aktiviteter, en planetsti eller en Dark Sky-inspireret indsats ved Tisvilde. Spor 2–3: måling og lokal vejledning – ikke medtaget.
28. Pandehave Eng	
Foreningen Pandehave Eng foreslår to hovedtiltag til nationalparkplan 2027–2032: (1) at der skabes sammenhængende græsning i Ruslandskilen /Ruslandsdalen, og (2) at der etableres en trampesti langs eller nær Pandehave Å, som både giver naturoplevelser og skaber sammenhæng til Tegners Museum. Forslaget kobles til idéoplæggets temaer om mere sammenhængende natur, at få øje på landskabet og at skabe et sted.	Sammenhængende græsning – tydeligt indarbejdet som projektmulighed. Pandehave Ådal er navngivet under sammenhængende græsningslandskaber (s. 41) og større naturprojekter i ådale (s. 42). Pandehave Å indgår også i vandfortællingen (s. 27). Dermed er det første hovedforslag konkret afspejlet geografisk, men arealer, aftaler og gennemførelse er ikke fastlagt. Trampesti og forbindelse til Tegners Museum – ikke konkret medtaget. Planen har generelle indsatser for tematiske ruter og manglende stiforbindelser (s. 66 og 69), men beskriver ikke en trampesti langs Pandehave Å, istandsættelse af de små broer eller forbindelsen til Tegners Museum. Indgang gennem ådalen – kun overordnet dækket. Dronningmølle nævnes som potentiel trædesten (s. 77), Den videre udvikling af ådalen som indgang vil indgå i arbejdet med naturprojekterne.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
Foreningen beskriver, at der allerede findes afgræsning på flere matrikler langs åen, og at andre opdyrkede arealer kan have potentiale, men at adgang er vanskelig pga. tilgroede stier og forfaldne små broer. Pandehave Eng har siden 2020/2021 etableret og fastholdt afgræsning og trampestier på egne arealer, med god lokal modtagelse og fredelig sameksistens mellem publikum og kvæg. Foreningen ser potentiale for øget biodiversitet og en ny "indgang" til nationalparken via ådalen i samspil med Tegners Museum. De tilbyder at medvirke aktivt, dele erfaringer og deltage i møder.	

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
29. DN Helsingør	
DN Helsingør foreslår restaurering af Egebækken for at styrke vandløbets funktion som ørred-ynglested. De opfordrer til samarbejde med Naturstyrelsen om at genskabe åbent vand i skovene gennem sløjfning af grøfter og rydning af tilgroede skovmoser, gerne med offentlige naturplejedage med frivillige. DN foreslår at kortlægge og fritlægge rørlagte vandløb, bl.a. dialog om Østerbæk ved Hornbæk, samt etablere flere vandhuller (inkl. "spøgelsesvandhuller"). De anbefaler at indgå aftaler om inaktive grusgrave som natur- og adgangsområder. DN Helsingør ønsker en øget indsats for flagermus (kortlægning, levesteder og formidling) og for monitorering af sjældne arter. De foreslår arealmæssig sammenhæng/udvidelse via konkrete kiler og vådområder (Rørtangkilen, Rolighedsmoserne, Tinkerup-området, forbindelser til Nyrup Hegn) og deltagelse i Grøn Trepert. Endelig foreslår de en formidlingsstation ved Julebækhus, naturgenopretning ved at reducere parkering dér, samt indsatser mod lysforurening og for flere stier/ruter og bioblitz. Der foreslås konkrete matrikel- og ruteforslag, ønske om mindst to bioblitz årligt, kurser i bioblitz samt arbejdsgrupper.	Vandløb, skovmoser og vandhuller – delvist indarbejdet. Mere vand, genopretning af vandløb og tørvemoser samt naturlig skovhydrologi er medtaget (s. 42–43). Esrum Å er et konkret fritlægningsprojekt (s. 51). Helsingør Kommune er i gang med en indsats i Egebækken Kortlægning og frilægning af rørlagte vandløb er ikke en opgave, som nationalparken vil kunne løfte, men som vil indgå i konkrete projekter som f.eks. Nyrup Sø-projektet. I planen arbejdes videre med målrettet indsats for vandhuller, specielt i forhold til sjældne arter (guldsmede/padder), men vandhuller vil også indgå i projekter i samarbejde med lodsejere. Naturpleje med frivillige rummes generelt i s. 68, men der er ikke særskilt taget stilling til evt. pleje af skovmoser. Grusgrave, overvejende indarbejdet som retning. Grusgrave indgår ikke i dag i nationalparken, men har bestemt interesse i forhold til udvidelse og sammenhæng, netop af de grunde, høringssvaret nævner Tidligere grusgrave/råstofgrave er udtrykkeligt medtaget som potentialer for sammenhæng og naturgenopretning (s. 34 og 36). Arter og viden – delvist indarbejdet Flagermuskortlægning, mulige levestedstiltag og overvågning af udvalgte sjældne arter er medtaget (s. 47 og 50), suppleret af formidling (s. 73). Hele høringssvarets artsliste er ikke et fastlagt overvågningsprogram. De konkrete naturkiler og udvidelser – ikke afgjort. Nyrup Sø nævnes som igangværende større vandprojekt (s. 42). De nævnte forslag til udvidelser vil indgå i den kommende proces med at skabe bedre sammenhæng i nationalparken. . Julebækhus og– ikke medtaget. Formidlingsstationen/lejemålet og reduktion af parkeringsarealet ved Julebækhus er ikke projekter i planen. Stilleområder og hensynsfuld færdsel er medtaget (s. 67–68) Lysforurening) Planforslaget indeholder ikke en konkret indsats mod indstrømmende lys eller parkeringsbelysning. Størstedelen af lysforureningen kommer fra kilder udenfor nationalparken Se også nr. 27. Ruter– delvist indarbejdet. Ruteudvikling og Hammermøllen-Flynderupgård indgår (s. 66 og 69). De øvrige forslag vil indgå i det videre arbejde med at udvikle ruter Bioblitz og frivillig registrering og mulighed for ekspertnetværk er medtaget (s. 50 og 73 Forslagene vil indgå i det videre arbejde

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
30. DN Halsnæs DN Halsnæs prioriterer en udvidelse og større sammenhæng af Nationalpark Kongernes Nordsjælland og tilslutter sig Halsnæs Kommunes indlæg. Foreningen fremhæver, at fredningen af Arrenæs bør indgå i et stort, sammenhængende og særligt beskyttet naturområde – gerne i sammenhæng med Arresø, Nørremosen, Holløse Bredning samt (ønskeligt) Melby Overdrev og Tisvilde Hegn. DN Halsnæs peger på Naturstyrelsens køb af Louisegård (til natur) som begrundelse for, at hele Arrenæs bør indgå i nationalparken. De ønsker, at udtagne vådområder fra Den Grønne Trepert (langs kyst, vandløb og Arresø) indgår i udvidelses- og naturforbedringsplaner, og nævner landbrugsarealer langs Roskilde Fjord fra Sølager til Hanehoved som oplagt område. DN Halsnæs bakker op om flere små vandhuller for bilag IV-arter. Endelig foreslår de at genoptage “Teknisk forundersøgelse Karsemosen Naturprojekt” og peger på finanslovsmidler til forundersøgelser for genopretning af Arresø samt støtte til omlægningsplaner for bl.a. Lyngby Å, Kregme Mose Pumpekanal og Ry Å, med fokus på at reducere fosfortilførsel til Arresø.	Arrenæs og større sammenhæng – delvist indarbejdet. Arrenæs fremgår af nationalparkplanen som muligt sammenhængende græsningslandskab (s. 41), og forbindelser til Arresø, Frederiksværk og Roskilde Fjord indgår i kanalprojektet (s. 58). Den samlede udvidelse til hele Arrenæs og forbindelsen til Nørremosen, Holløse Bredning, Melby Overdrev og Tisvilde Hegn er ikke fastlagt og vil afhænge af, om lodsejerne ønsker at indgå i nationalparken. Naturstyrelsen har allerede givet tilsagn om, at Louisegård indgår i nationalparken ved førstkomende udvidelse. Det skal bemærkes, at udpegning til nationalparkstatus ikke ændrer ved beskyttelsesstatus for arealerne.; se planens rammebeskrivelse (s. 90). Grøn Trepert– overordnet dækket. Lavbund, ådale og koordinering med kommunale omlægningsplaner prioriteres (s. 36 og 42). Arealer på Halsnæs langs Roskilde Fjord. Strandenge med bagland langs Roskilde Fjord indgår i planen som et muligt projektområde (s. 41). Vandhuller og Karsemosen – indarbejdet. Vandhuller og indsatser for løgfrø og andre arter fremgår af s. 41–42 og 47. Karsemosen er nævnt blandt de igangværende større vandprojekter, der skal arbejdes videre med (s. 42). Ren Arresø og tilløb – delvist indarbejdet. Der kommer stor fokus på Arresø og oplandet i den kommende planperiode. Forundersøgelser, Arresø-samarbejdet og grundlag for indsatser i oplandet indgår således i planen (s. 42–45).
31. Naturstyrelsen Nordsjælland Naturstyrelsen Nordsjælland (NST) ønsker at fortsætte samarbejdet om monitoring/registrering af udvalgte arter som input til levestedsforvaltning og foreslår et nyt spor: monitoring af brugen af nationalparkens (natur)arealer for at kvalificere forvaltningen.	Artsregistrering og flagermus – indarbejdet. Fortsat artsregistrering og naturforvaltningsrelevant forskning er beskrevet (s. 50). Flagermuskortlægning kan danne grundlag for forvaltningsplan og målrettet veteranisering/overvintringslokaliteter. Den foreslåede kobling mellem registrering og forbedring af levesteder er derfor tydelig. Eremit – indarbejdet som mulighed. Genudsætning af eremit nævnes udtrykkeligt i samarbejdet om urørt skov og naturnationalparker (s. 43). Hellebæk/Teglstrup som konkret udsætningsområde, samarbejde med Københavns Zoo og forberedelse af bestemte træer/lokaliteter er ikke nærmere fastlagt.

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
NST foreslår konkrete artsindsatser: (1) flagermusforvaltning med registrering og målrettet veteranisering, hvor en fond vil støtte veteranisering (ca. 100.000 kr.), og nationalparken kan bidrage til registreringsdelen; (2) eremit i NNP Hellebæk Teglstrup, hvor der er potentiale for genudsætning i samarbejde med Københavns Zoo samt forberedelse af egnede træer/lokaliteter. På friluftsliv og formidling foreslås lokale guider (frivillige, lodsejere, foreninger mv.) rekrutteret via brugerråd. Endelig foreslås styrket samarbejde om formidling af fortidsminder/kulturhistorie på Naturstyrelsens arealer, inkl. mulighed for at synliggøre Planteavlsstationen i Krogerup som "kulturnatur"-fortælling.	Monitering af brugen af naturarealer – ikke selvstændigt medtaget. Planen beskriver målinger ved indgange, faciliteter og projekter (s. 58, 77 og 92), men ikke et samlet samarbejde med Naturstyrelsen om besøgstryk og brug af naturarealer som forvaltningsgrundlag. Projekt- og indgangsevaluering er derfor kun en delvis berøring af det foreslåede nye spor. Lokale guider og kulturformidling – delvist indarbejdet. Formidlernetværk, frivillige og en venneforening indgår (s. 73, 77 og 93), og guidekorps med rekruttering gennem Naturstyrelsens brugerråd er kommunikeret i planens afsnit om frivillighed, fælles interesser og lokal opbakning som afgørende forudsætning for nationalparkplanens målopfyldelse s. 7. Kulturformidling og skovhistorie er prioriteret (s. 14, 53 og 63). Krogerup nævnes som have og potentiel trædesten (s. 57 og 77), Planteavlsstationens frø-, planteskole- og fremavlshistorie er ikke et konkret projekt men opfylder betingelserne for at kunne være en fremtidig trædesten.
32. Niels Worm	
Borger foreslår at bevare og aktivere et tidligere transformatortårn ved Dronningholm Slotsruin og Dronningholm Mose på Naturstyrelsens areal i nationalparken. Tårnet blev overflødt i 1980'erne, men blev dengang aftalt bevaret som kulturspor og refugium for hulrugende fugle. Nu er det i forfald (manglende vindue/tagdækning), og restaurering er nødvendig, hvis tårnet skal bevares. Han fremhæver placeringen ved slotsruinen og ved et særligt bæverterritorium med høj biodiversitet. Tårnet beskrives som muligvis det eneste nogenlunde bevarede transformatortårn i Nordsjælland og dermed et kulturminde. Der foreslås samarbejde om restaurering, naturfremmende indretning (fugle/flagermus) samt et lille formidlings-/støttepunkt i tårnets nederste del. Endelig foreslås bedre tryk rundt om ruinen og mosen gennem reservation af stiareal langs Auderødvej.	Dronningholm som oplevelsessted – delvist indarbejdet. Dronningholm nævnes som potentiel ny indgang/trædesten (s. 77), og det eksisterende bæver-observationsskjul ved mosen omtales (s. 68). Middelalderens kulturarv er et generelt spor (s. 14 og 53). Det giver en ramme for stedet, men ikke en beslutning om transformatortårnet. Der vil i den sammenhæng kunne tages stilling til transformatortårnets eventuelle funktion i formidling og levested for bl.a. flagermus. Sikker sti langs Auderødvej – ikke konkret medtaget. Bedre forbindelser indgår generelt (s. 66 og 69), men reservation af stiareal langs Auderødvej og en konkret trafiksikkerhedsløsning er ikke beskrevet. Planens rammeafsnit fremhæver samarbejde med ejere og myndigheder og fravær af egen myndighedskompetence (s. 90).

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
33. Foreningen Ågabets Bevarelse Foreningen foreslår et formidlingspunkt ved Ågabet om genopretning af Arresø. Formidlingen skal være en integreret del af genopretningsarbejdet, og Ågabets eksisterende fiskerleje, bådohuse, bassinbygning, kajakker, aktiviteter og undervisning fremhæves som ramme. I bassinbygningens bassinrum foreslås et engagerende og informativt udstillingsrum om søens genopretning. Foreningen ønsker, at nationalparken og de tre Arresø-kommuner støtter forslaget.	Formidlingsfaciliteter ved Ågabet – indarbejdet. Hovedprojektet "Arresø Kanal – fra sø til fjord" har som mål at etablere nye formidlingsfaciliteter ved Ågabet, og formidling ved stedet er en indikator (s. 58). Ågabet nævnes desuden som potentiel ny trædesten (s. 77). Stedet har dermed en konkret placering i planen. Formidling af genopretningen af Arresø – delvist indarbejdet. Ren Arresø omfatter lokal involvering og formidling (s. 42), og Vandets veje samt Bliv Søforsker kobler søernes miljøtilstand, historie og læring (s. 24–27 og 75). Det konkrete hovedprojekt på s. 58 fremhæver dog primært kanalens historie og natur-/kulturlandskabet. Det fremgår ikke entydigt, at Ågabet får netop den foreslåede udstilling om søens genopretning. Bassinbygningen og finansiering – ikke konkretiseret. Planen fastlægger ikke konkret benyttelse eller en aftale med foreningen, men udvikling af formidlingen ved Ågabet er medtaget (s. 77)
34. Dansk Botanisk Forening, Østkredsen Foreningen foreslår at opføre og øge arealet af strengt beskyttet natur, med en vision om mindst 70 % af nationalparkens areal. Der ønskes reel, funktionel sammenhæng og plads til naturlige processer. Et konkret projekt på ca. 9 km² foreslås vest/nord for Gadevang mod Kagerup/Tibberup, inklusive Strødamreservatet, Strødam Engsø, Solbjerg Engsø, vestlige Gribskov og dele af Pøle Å. Private arealer foreslås erhvervet og forvaltningen samlet eller gjort mere ensartet. Desuden foreslås et naturnetværk af foreninger, eksperter og lodsejere, paraply-/flagskibarter med målrettet indsats og monitoring samt styrket forskning i samarbejde med bl.a. Skovskolen og Københavns Universitet. Netværket skal også bidrage til frivilligt naturarbejde, formidling og dialog om naturfaglige prioriteringer.	Mindst 70 % strengt beskyttet natur – ikke indarbejdet. Udpegning af strengt beskyttet natur er en national opgave. Nationalparken har ingen myndighed og vil derfor ikke kunne bestemme, hvilke arealer, der skal være strengt beskyttede eller i givet fald håndhæve en sådan beskyttelse. Nationalparken kan indgå frivillige aftaler med lodsejere, hvor der efter aftale kan lægges konkrete restriktioner i form af tinglysning. Det skal i den forbindelse bemærkes, at 75 % af nationalparken er omfattet af nationale beskyttelsesmål i form af Natura 2000-udpegninger. 50 % af arealet er enten urørt skov eller naturnationalparker (og samtidig udpeget som Natura 2000). Dertil kommer en national proces, hvor der skal udpeges 20 % strengt beskyttet natur, som kan have indflydelse på, hvilke af nationalparkens arealer, der vil blive som strengt beskyttede. Funktionel sammenhæng og naturlige processer – indarbejdet som retning. Nationalparkplanen peger på en udvikling mod større sammenhæng f.eks. baseret på ådale, græsningslandskaber, naturlig hydrologi og varierede skovbryn (s. 28, 34–36 og 41–43). Gadevang-Kagerup/Tibberup-projektet – ikke konkret medtaget. Det kortlagte område på ca. 9 km² er ikke beskrevet som projekt. Det konkrete projektforslag om sammenhængende natur i nationalparkregi fra Gribskov og vestover vil forudsætte, at der udpeges store arealer udenfor de statsejede arealer, hvilket vil indgå i arbejdet for at skabe en mere sammenhængende nationalpark. Naturnetværk og frivilligt naturarbejde – delvist indarbejdet. Planen vil undersøge muligheden for et ekspertnetværk, der rådgiver om naturforvaltning, og videreføre frivillig artsregistrering (s. 50).

Resumé af bidraget	Nationalparkens bemærkninger – udkast
	Flagskibsarter og forskning – indarbejdet, men ikke alle detaljer. Arter med appel og paraplyfunktion er en tydelig prioritet (s. 31, 47, 50 og 73). Flagermus, odder, markfirben, guldsmede og sommerfugle, herunder violetrandet ildfugl og spættet bredpande, nævnes som konkrete målarter i den kommende planperiode (s. 47). Langsigtede forskningssamarbejder og følgeforskning er medtaget (s. 50), og nationalparken forventer som i den forudgående planperiode løbende at indgå samarbejder med universiteter om forskning og videnopbygning.